
Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2021:9

Gemensamma titlar

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2021:77 med förslag att kyrkomötet ska besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att i sina kontakter med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation verka för att arbetsgivarorganisationen tar fram en lista med titlar för av kyrkoherdar delegerade uppgifter till andra medarbetare.

Utskottet konstaterar att frågan om gemensamma titlar för anställda som har fått uppgifter delegerade från kyrkoherden i första hand är en fråga för arbetsgivarna och för Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och då utskottet inte anser att kyrkostyrelsen ska verka på det sätt motionären anger, föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:77.

Motionens förslag

Motion 2021:77 av Leif Nordlander, Gemensamma titlar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i sina kontakter med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation verka för att arbetsgivarorganisationen tar fram en lista med titlar för av kyrkoherdar delegerade uppgifter till andra medarbetare.

Bakgrund

I kyrkoordningen finns i 34 kap. 1 § och 4 § bestämmelser om vilka befattningar som ska eller kan finnas för en församling respektive för ett stift och vilka benämningar dessa har. Befattningarna i församling som anges är kyrkoherde, komminister, kyrkomusiker och diakon. Domkapitlet ska besluta om befattningen som kyrkomusiker ska vara försteorganist, organist eller kantor. Befattningarna i stift som räknas upp är biskop, stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt, pastorsadjunkt, diakon och stiftsjurist. I den församling där stiftets domkyrka är belägen finns också befattningarna domprost och domkyrkoorganist (5 kap. 3 § och 34 kap. 2 §). För samtliga dessa befattningar finns det behörighetsvillkor för att kunna anställas. Beträffande kyrkoherde och domprost finns det även särskilda bestämmelser som anger uppgifter och befogenheter.

I kyrkoordningen regleras vissa befattningar i församling och stift men bestämmelserna torde inte nödvändigtvis uppfattas som en reglering av hur dessa befattningar ska benämnas. Vissa befattningar har ofta benämnts på ett annat sätt än i kyrkoordningen för att de är kopplade till arbete på en viss plats eller med speciella uppgifter.

Några exempel på detta är domkyrkokaplan, militärpräst, stiftsprost och sjukhusdiakon, befattningar som med kyrkoordningens terminologi är komminister, stiftsadjunkt och diakon. Förekomsten av andra benämningar än kyrkoordningens, både sådana som är hänförliga till att befattningen innebär att utföra chefsarbete och benämningar av annat slag har enligt Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation generellt ökat inom flera yrkeskategorier i Svenska kyrkan.

Kyrkoherden leder all verksamhet i församlingar och pastorat (2 kap. 9 §). Det ledningsansvar som kyrkoherden har hindrar inte att kyrkoherden delegerar den direkta arbetsledningen eller delar av den till någon annan av de anställda. I större församlingar och pastorat är det tvärtom nödvändigt. Med delegationsinstitutets karaktär följer att en delegering av en kyrkoherdes uppgifter både ges och kan återkallas av kyrkoherden. Kyrkoherden får också utse en präst som arbetar i en församling att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i församlingsrådet i den församlingen (5 kap. 6 §). Ett sådant förordnande kan återkallas av kyrkoherden.

Vid kyrkomötet 2013 behandlades fyra motioner med förslag som gällde benämningar på befattningar som komminister med arbetsledande befattning, motionerna 2013:42, 63, 91 och 97. Läronämnden yttrade följande över motionerna, Ln 2013:11y.

Motionerna aktualiserar frågor om kyrkosyn jämte ledningsansvar och organisatorisk tydlighet. Det är möjligt från lärosynpunkt att välja olika tjänstebeteckningar så länge som de ger uttryck åt Svenska kyrkans självförståelse.

Hur en församling styrs och leds har läromässiga implikationer. När dessa frågor ska bearbetas är det principiellt viktigt att göra det utifrån ett församlingsperspektiv.

Läronämnden vill framhålla att det finns ett behov av en teologisk och pastoral bearbetning av Svenska kyrkans ämbets- och ledningsstruktur med anledning av den organisationsutveckling som pågår. I en sådan bearbetning är det nödvändigt att analysera hur tillsynen ska ske i en kyrka med en episkopal struktur och att behandla konsekvenserna när arbetsledaren inte är präst eller diakon.

Tillsyns- och uppdragsutskottet berörde i sitt betänkande TU 2013:8 vad motionärerna pekade på som en stor och ökande mängd olika tjänstetitlar på de befattningar som med kyrkoordningens terminologi är befattningar som komminister, framför allt de som har arbetsledaruppgifter. Utskottet uttryckte att det finns ett behov av enhetliga benämningar för befattningar inom kyrkan och föreslog att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att fatta beslut om vilka prästerliga tjänstetitlar som bör användas, vilket kyrkomötet också beslutade (KmSkr 2013:7).

Med anledning av kyrkomötesuppdraget genomfördes en kartläggning av existerande benämningar och därmed sammanhängande organisation av pastorat och församlingar. Efter att ha tagit del av kartläggningen beslutade kyrkostyrelsen 2017 att den präst som på kyrkoherdens delegation är ledamot i församlingsrådet i en församling och har ett ledningsuppdrag för den församlingen bör benämnas *församlingsherde* (2017-04-04 – 05, § 24).

För arbetet med gemensam lönestatistik använder sig arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna av befattningsklassificering. 2019 kom Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation överens med arbetstagarorganisationerna om en ny befattningsklassificering, BKSK 19 (befattningsklassificering Svenska kyrkan 2019). Befattningskoderna är sexsiffriga och de befattningar som ingår motsvarar de vanligaste tjänsterna inom Svenska kyrkan idag. I BKSK 19 görs en klassificering av arbetsuppgifter och ansvarstyp, dvs. vilket eller vilka ansvarsområden som den anställda har. För personer

som utför chefsarbete anges även ansvarsnivå. Vissa befattningar för präster och diakoner är sådana att ansvarsnivå alltid ska anges och de befattningarna är i BSK 19 kyrkoherde, arbetsledande komminister, domprost och arbetsledande diakon. Det finns även andra befattningar där det är obligatoriskt att ange ansvarsnivå, men oavsett befattning ska ansvarsnivå alltid anges för en anställd som utför chefsarbete. I BSK 19 är befattningsbenämningarna standardiserade och i vilken utsträckning andra benämningar på befattningarna används i församlingar och stift kan därför inte utläsas av statistiken.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:77.

Tillsyns- och uppdragsutskottet konstaterar att det såvitt känt tyvärr inte finns någon sammanställning över vilka tjänstetitlar som används inom Svenska kyrkan för att beteckna olika ledande befattningar, utöver de befattningar som räknas upp i kyrkoordningen. Tjänstetitlar anger mer eller mindre tydligt vilket ansvar och vilken uppgift befattningshavaren har och mer ovanliga titlar kan förekomma exempelvis i större församlingar och pastorat för att särskilja tjänster. Arbetsgivaren har stora möjligheter att välja benämningar på tjänster då det bara finns sådan reglering vad gäller ett fåtal befattningar. Utskottet har uppfattningen att en generellt ökad flora av tjänstetitlar inom Svenska kyrkan inte är önskvärd, då otydligheten kan öka för gemene man om vad tjänsteinnehavarens uppdrag är. Frågan om gemensamma titlar för anställda som har fått uppgifter delegerade från kyrkoherden är enligt utskottet i första hand en fråga för arbetsgivarna och även för Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Det torde vara arbetsgivarorganisationen som närmare kan överblicka behovet av mer enhetliga tjänstetitlar och vad som skulle kunna göras på området. Arbetsgivarorganisationen bedriver självständigt sin verksamhet och utskottet anser inte att kyrkostyrelsen ska verka på det sätt motionären anger, varför utskottet föreslår att motionen ska avslås.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Margareta Nisser-Larsson, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Margareta Nisser-Larsson, ordförande, Maria Johansson-Berg, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Lisbeth Göranson, Stig Eriksson, Jonas Chongera, Helena Nordvall, Hanna Unger, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Birgitta Eliasson, Sebastian Ekeröth Clausson, Linda Isberg, Sten Janson, Hans Weichbrodt, Lars Arvidsson och Jan Björkman.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.